

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

**ТРАНСМИСИВНИ СПОНГИФОРМНИ ЕНЦЕФАЛОПАТИИ –
ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ИСТОРИЯ**

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ **Определение** – бавно развиващи се невродегенеративни заболявания, които се проявяват след дълъг инкубационен период и са винаги с фатален завършек. Характеризират се с промени в поведението, промени в чувствителността и промени в стойката и движенията, дължащи се на спонгиформни промени в централната нервна система.

- ▶ **Видове ТСЕ:**
 - Спонгиформна енцефалопатия по говедата („луда крава”);
 - Скрейпи по овцете и козите;
 - Хронична изтощаваща болест по елените и лосовете;

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- Алеутска болест по норките;
- Болестта Кройцфелд-Якобс при човека;
- Болестта Куру при човека.

Има данни за сходство между причинителя на спонгиформната енцефалопатия по говедата и болестта на Кройцфелд-Якобс при човека!

История за трансмисивните спонгиформни енцефалопатии

- ▶ Добавянето на месокостни брашна започва преди повече от 100 години, с използване на такива компоненти към фуражи за говеда и свине.
- ▶ По време на Втората световна война има остър недостиг на протеини и трупове на умрелите животни са рециклирани в животински протеини.
- ▶ В периода 1970 – 1980 г. много екарисажи изпадат в несъстоятелност, поради повишаване цената на електроенергията.
- ▶ Взема се решение да се намали температурата и налягането (в деструкторите) за обработка на трупните маси с цел пестене на енергия.

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ При този производствен режим прионите, причинители на болестта скрейпи/СЕГ не се инактивират по време на производствения процес.
- ▶ След въвеждане на забрана за изхранване на говеда с месокоствни брашна във Великобритания започва засилена нелегална търговия с месокоствни брашна останали в складовете.
- ▶ Въвежда се боядисване със синя боя на специфично рисковите материали в кланиците.
- ▶ Забранява се наторяване на земеделски земи, защото се установяват приони във вътрешността на растенията (стебла, листа, плодове).

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ *През 1985 г.* са наблюдавани крави с нервни признаци (стрес на силен шум, затруднения в походката, изтощение) и смърт след 1 до 6 месеца.
- ▶ Извършват се задълбочени епизоотологични проучвания, като прави впечатление, че **всички заболели животни са консумирали месокостно брашно**, като няма проблеми при породата Джерсей (животните не са консумирали такава суровина), за разлика от породата Гернзей (консумация на месокостно брашно от дълги години).
- ▶ Стига се до извода, че източник на инфекция са преработените животински протеини.
- ▶ *През 1988 г.* е въведена **забрана за даване на месокостни брашна на преживни животни**.

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ Следва пълна забрана за изхранване на преживни животни с преработени животински протеини, усъвършенства се процесът в екарисажите, даващ пълна гаранция за инактивацията на прионите, причинители на СЕГ, забрана върху специфичните рискови материали (главен мозък, гръбначен мозък, черва и т.н.).
- ▶ Обединеното кралство въвежда много рестриктивна скъпо струваща мярка – забрана за консумация на говеда над 30 месеца.
- ▶ В Европа се въвежда лабораторно изследване на умрелите говеда и говедата, предназначени за клане.

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ В периода 1988 – 1996 г. се счита, че СЕГ е проблем само за Обединеното кралство, но след 1996 г. – **че това е проблем на Европа и на целия свят.**
- ▶ *През 2005 г.* ГД „Здравеопазване и потребители” към Европейската комисия заявява, че са въведени стриктни мерки от страна на Общността.
- ▶ За десет години са публикувани около 70 нормативни акта, включително и Регламента за контрол на СЕГ – Регламент (ЕО) № 999/2001.

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- ▶ *От 03.01.2006 г.* на основание чл. 274 от Закона за ветеринарномедицинската дейност със заповед на министъра на земеделието и горите в Република България се забранява храненето на всички видове селскостопански животни с фуражи, съдържащи животински протеини.
- ▶ **Забраната не се отнася за:**
 - изхранване на всички видове животни с мляко, млечни продукти и коластра; яйца и яйчни продукти; желатин, добит от непреживни животни и хидролизиран протеин, добит от части на непреживни животни и кожи на преживни животни;

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

- изхранване на непреживни животни с рибно брашно и кръвни продукти, добити от непреживни животни;
 - изхранване на риба с кръвно брашно, добито от непреживни животни.
- ▶ *От 2007 г. Република България е държава – членка на Европейския съюз и прилага пряко правото на Съюза (Регламент (ЕО) № 999/2001, Регламент (ЕО) № 1069/2009).*

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

Благодаря за вниманието!

Д-р Светослав Петров

Старши експерт в отдел „Контрол на фуражите”, дирекция ЗХОЖКФ,

ЦУ на БАБХ

София, 30 юни – 2 юли 2014 г.